

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 328/09-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. októbra 2009 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti K., s. r. o., B., zastúpenej advokátom JUDr. K. Ž., T., vo veci namietaného porušenia čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj základných práv priznaných čl. 13 ods. 1, 3 a 4 a čl. 46 ods. 1, 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky, namietaného porušenia čl. 4 ods. 1, 2, 3 a 4 Listiny základných práv a slobôd a základných práv priznaných čl. 36 ods. 1, 2 a 3 Listiny základných práv a slobôd uznesením Okresného súdu Bratislava IV č. k. 7 C 325/2008-29 z 12. februára 2009 a uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3 Co 162/2009 z 30. júna 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti K., s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. septembra 2009 doručená sťažnosť spoločnosti K., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj

základných práv priznaných čl. 13 ods. 1, 3 a 4 a čl. 46 ods. 1, 2 a 3 ústavy, namietaného porušenia čl. 4 ods. 1, 2, 3 a 4 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a základných práv priznaných čl. 36 ods. 1, 2 a 3 listiny uznesením Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) č. k. 7 C 325/2008-29 z 12. februára 2009 a uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 Co 162/2009 z 30. júna 2009.

1. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka „... požiadala dňa 17. 10. 2004 Krajský súd... o súdnu ochranu voči obmedzeniu vlastníckych práv v príčinnej súvislosti s nezákonným úradným postupom správneho orgánu.

Uznesením 1 S 354/2004-55 Krajský súd... rozhodol, že časť žaloby o zaplatenie náhrady v súvislosti s nesprávnym úradným postupom vylučuje na samostatné konanie a vec postúpil na Okresný súd...

Okresný súd... podmienil začatie súdneho konania o náhrade škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom zaplatením súdneho poplatku.

Voči uloženiu poplatkovej povinnosti podal navrhovateľ odvolanie z dôvodu, že uznesenie 7 C 325/2008-29 1408213549 súdu prvého stupňa, ktorý uložil navrhovateľovi poplatkovú povinnosť, sa zakladá na právnom omyle a bolo vydané v rozpore s § 4 ods. 1 písm. c), zákona č. 71/1992 Zb... č. 531/2003 Z. z.

Krajský súd... uznesením 3 Co 162/2009-36 potvrdil uznesenie Okresného súdu... z dôvodu, že nárok, ktorý v predmetnom konaní uplatňuje navrhovateľ, nie je nárokom podľa § 250 v O. s. p. “.

2. Sťažovateľka označila skutočnosti odôvodňujúce podanie sťažnosti takto:

„Namietame, zákonnosť poplatkovej povinnosti uloženej na základe zákonnej normy č. 71/1992... č. 621/2005 Z. z., prijatej po podaní žalobného návrhu.

Nakoľko bez zákonného dôvodu bol obmedzený prístup sťažovateľa k súdu v konaní o náhrade škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom a nezákonným zásahom do vlastníckych práv.

Obmedzenie prístupu k súdu z dôvodu, ktorý je založený na retroaktivite zákonnej normy, tak popiera samú existenciu práva, ktoré umožňuje ochranu voči nesprávnemu

úradnému postupu a náhradu škody spôsobenej nezákonným zásahom do vlastníckych práv sťažovateľa“, z čoho vyplýva, že primárnym dôvodom podania sťažnosti bolo podľa sťažovateľky obmedzenie jej prístupu k súdu v označenom súdnom konaní.

3. Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd „na základe dôvodov uvedených v sťažnosti“ takto rozhodol:

„1) - Sťažnosti sa vyhovuje

- 2) Uznesením 7 C 325/2008-291408213549 Okresného súdu..., a Uznesením 3 Co 162/2009-36 Krajského súdu... bolo porušené ústavné právo spoločnosti K. s. r. o. na:

a) súdne preskúmanie zákonnosti rozhodnutí a postupu verejnej správy upravené čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 36 ods. 1 Listiny...

b) konanie o náhrade škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom a nezákonným rozhodnutím štátneho orgánu upravené v čl. 46 ods. 3 Ústavy SR, čl. 36 ods. 3 Listiny...

c) súdne preskúmanie zákonnosti rozhodnutí a postupu verejnej správy, v príčinnej súvislosti so zásahom do vlastníckych práv sťažovateľa upravené čl. 36 ods. 2) Listiny, a čl. 46 ods. 2 Ústavy SR

d) súdne preskúmanie uloženia povinnosti mimo rámca zákona č. 71/1992 Zb... č. 531/2003 Z. z. a nariadení č. 338/97 a č. 865/06 ES upravené č. 1, čl. 13 ods. 1, ods. 3, ods. 4 Ústavy SR, čl. 4 ods. 1), ods. 2), ods. 3), ods. 4) Listiny

- 3) Platnosť Uznesenia 7 C 325/2008-291408213549 Okresného súdu..., a Uznesenia 3 Co 162/2009-36 Krajského súdu..., ktorými súd rozhodol o povinnosti zaplatiť súdny poplatok v konaní o náhrade škody spôsobenej nesprávnym úradnom postupom Ústavný súd SR ruší a vec vracia Okresnému súdu... na ďalšie konanie.

- 4) Sťažovateľ ďalej navrhuje, aby Ústavný súd Slovenskej republiky v odôvodnení rozhodnutia konštatoval, že:

a) ústavné pravidlo upravené čl. 13 ods. 1 Ústavy SR, neumožňuje súdu ukladať povinnosti mimo zákona v tomto prípade zákonnej normy č. 71/1992 Zb... 531/2003 Z. z. platnej v dobe podania žalobného návrhu bez toho, aby nedošlo k porušeniu čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy SR

b) povinnosti a práva, ktoré sú obsahom zákonnej normy nie je možné uplatňovať do minulosti, pretože takýto postup by bol v rozpore s ústavnými pravidlami, ktoré sú obsahom čl. 1, čl. 13 ods. 1, ods. 3, ods. 4 a čl. 152 ods. 4 Ústavy SR. Uplatňovanie retroaktivity zákonnej normy č. 71/1992... 621/2005 Z. z. pred obdobie jej účinnosti by tak malo za následok stratu atribútov právneho štátu, ktorými sú právna istota a ochrana legálne nadobudnutých práv a povinností.“

4. Sťažovateľka mimo iných písomností pripojila k sťažnosti aj uznesenie krajského súdu sp. zn. 3 Co 162/2009 z 30. júna 2009, ktorým krajský súd v jej právnej veci proti obvodnému úradu životného prostredia o zaplatenie sumy 8 962,36 € na jej odvolanie proti uzneseniu okresného súdu č. k. 7 C 325/2008-29 z 12. februára 2009 potvrdil prvostupňové rozhodnutie. V odôvodnení predmetného uznesenia krajský súd najskôr oboznámil dovtedajší stav konania:

„Napadnutým uznesením súd prvého stupňa zastavil konanie...“

Rozhodol tak z dôvodu, že navrhovateľ nezaplatil súdny poplatok spolu s podaním návrhu na začatie konania a tento nezaplatil ani po výzve súdu v určenej lehote.

Proti tomuto rozhodnutiu včas podal odvolanie navrhovateľ. Žiadal, aby odvolací súd výzvu (na zaplatenie súdneho poplatku, pozn.) sp. zn. 7 C 325/2008 a uznesenie súdu prvého stupňa v celom rozsahu zrušil.

*Namietal, že súd prvého stupňa sa nezaoberal námietkou porušenia práv priznaných § 4 ods. 1 písm. j) zák. č. 71/1992 Zb., neposúdil žalobný návrh na preskúmanie postupu správneho orgánu, ktorého súčasťou je aj návrh na úhradu majetkovej ujmy, ktoré konania sú od poplatku oslobodené...“.*Svoje rozhodnutie krajský súd odôvodnil týmto právnym záverom:

„Odvolací súd v danej veci konštatuje, že nárok, ktorý si v predmetnom konaní uplatňuje navrhovateľ nie je nárokom podľa § 250v O. s. p. Navrhovateľ si uplatňuje majetkovú a nemajetkovú ujmu, ktorý nárok sa prejednáva podľa prvej až štvrtej časti Občianskeho súdneho poriadku. Z uvedeného dôvodu nie je možné na túto vec aplikovať § 4 ods. 1 písm. j) zák. č. 71/1992 Zb.“

Odvolací súd preto uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne podľa § 219 O. s. p. potvrdil.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia sťažnosti vo veciach, na ktorých prerokovanie ústavný súd nemá právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné sťažnosti, alebo sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané oneskorene môže ústavný súd odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Rovnako môže ústavný súd odmietnuť sťažnosť aj vtedy, ak je zjavne neopodstatnená.

5. Ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy nebolo v jeho právomoci preskúmanie napadnutého uznesenia okresného súdu preto, lebo na základe podaného odvolania patrilo do právomoci krajského súdu. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka proti (v sťažnosti) namietanému uzneseniu okresného súdu č. k. 7 C 325/2008-29 z 12. februára 2009 podala riadny opravný prostriedok – odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd. Ústavný súd preto nemá právomoc na konanie o tej časti sťažnosti, v ktorej sa namieta porušenie práv sťažovateľky predmetným rozsudkom okresného súdu.

6. Z obsahu sťažnosti a k nej pripojených príloh vyplýva, že v danom prípade sťažovateľka nevyčerpala všetky prostriedky, ktoré jej zákon na ochranu jej základných

práv a slobôd v systéme všeobecných súdov účinne poskytuje, keďže nepodala dovolanie proti namietanému uzneseniu krajského súdu, a to napriek tomu, že v sťažnosti tvrdený dôvod („*obmedzenia prístupu k súdu*“, pozri bod 2 – I. časti odôvodnenia) je dovolacím dôvodom podľa § 237 písm. f) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“). Podľa uvedenej právnej normy dovolanie je tiež prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje aj na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 70/93, podľa ktorého „Okolnosť, že odvolací súd nesprávne potvrdil uznesenie okresného súdu o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku navrhovateľom (žalobcom) z podaného návrhu, ktorý bol zo zákona osobne oslobodený od jeho platenia, treba považovať za dovolací dôvod podľa ustanovenia § 241 ods. 2 písm. a) O. s. p., lebo ňou odňal tomuto účastníkovi konať pred súdom [§ 237 písm. f) O. s. p.] a bránil mu v realizácii procesného práva domáhať sa ochrany práva na súde, ktoré bolo porušené alebo ohrozené.“.

7. Podaniu dovolania z uvedeného dôvodu nebráni ani prekážka uvedená v ustanovení § 250s ods. 1 poslednej vete OSP, pretože namietaný krajský súd vychádzal z názoru, že sťažovateľka „*si uplatňuje majetkovú a nemajetkovú ujmu, ktorý nárok sa prejednáva podľa prvej až štvrtej časti Občianskeho súdneho poriadku*“, a z toho dôvodu aj potvrdil prvostupňové uznesenie.

8. Ústavou daná právomoc ústavného súdu neumožňuje ústavnému súdu nahrádzať rozhodovaciu činnosť (právomoc) všeobecných súdov, ak je táto založená zákonom alebo na základe zákona, t. j. v danom prípade na základe uplatnenia postupu podľa § 237 písm. f) OSP. Ústavný súd môže založiť svoju právomoc na konanie až vtedy, ak fyzická alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv. Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby si sťažovateľ ako účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd, naopak čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne požaduje vyčerpanie všetkých sťažovateľovi dostupných a účinných prostriedkov nápravy.

9. Aj podľa stabilnej judikatúry ústavný súd nie je oprávnený poskytovať ochranu ústavnosti vo veciach, v ktorých sa sťažovateľ mohol domôcť ochrany v konaní pred všeobecným súdom vlastnými, dovolenými a Občianskym súdnym poriadkom ustanovenými procesnými úkonmi (I. ÚS 161/02, I. ÚS 79/07).

10. Ako to vyplýva z čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, ak o ochrane týchto základných práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Keďže proti uzneseniu odvolacieho súdu bolo možné zo sťažovateľkou tvrdeného dôvodu podať dovolanie [§ 237 písm. f) OSP], právomoc poskytnúť ochranu označeným základným právam sťažovateľky má najvyšší súd ako súd dovolací, čím bola zároveň vylúčená právomoc ústavného súdu. Z uvedených dôvodov bola preto táto časť sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti účastníkov konania uznesením ako neprípustná odmietnutá.

11. Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd nepovažoval za dôvodné zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. októbra 2009